

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा

सत्र - 2021-22

विषय - संस्कृत

कक्षा - 8

समय - 2 घंटे 30 मिनट

पूर्णांक - 80 अंक

निर्देश :-

1. प्रश्न पत्र में कुल 25 प्रश्न हैं।
2. सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं।

खण्ड - अ

अंक भार - 1

- प्र.1. अस्माकं देशे कति राज्यानि सन्ति ?
(अ) अष्टादश (ब) अष्ट विंशतिः
(स) नवविंशतिः (द) त्रिंशत्
- प्र.2. कर्गदोद्योगे केषाम् उपयोगः भवति ?
(अ) फलानाम् (ब) वस्ताणाम्
(स) वृक्षाणाम् (द) धातूनाम्
- प्र.3. 'विधेहि' इति क्रिया पदे कः लकारः ?
(अ) लृट् (ब) लोट्
(स) लङ् (द) विधिलिङ्
- प्र.4. व्याधस्य किन्नाम आसीत् ?
(अ) चंचलः (ब) कुन्तलः
(स) दधिपुच्छः (द) ब्रह्मदतः
- प्र.5. 'त्वम् प्रातः देवीस्तुतिं करोषि।' अत्त अव्ययपदं किम् ?
(अ) करोषि (ब) प्रातः
(स) पुत्रः (द) देवी
- प्र.6. 'माता च पिता च' इत्यनयोः समासं कुरुत ।
(अ) मातापितरे (ब) मातापितरौ
(स) मातृपितरौ (द) मातपितरयोः
- प्र.7. अध्यापकः सर्वान्.....प्रेरितवान् ।
(अ) छात्राणां (ब) छात्रान्
(स) छात्रे (द) छात्रेभ्यः
- प्र.8. संसारसागराः के कथ्यक्ते ?
(अ) तडागाः (ब) कृपाः
(स) नद्यः (द) उपवनानि
- प्र.9. संधि विच्छेदम कुसत -
(क) यध्सेव (ख) अधुनैव
- प्र.10. सर्वनामयुक्तं पदं चिनोतु-
(क) शालीनां भारत जनता अहम् ।
(ख) मम गीते मुरधं समं जगत् ।

- प्र.11. धातु प्रत्ययं चलिखत 2
 (क) करणीयम् (ख) कृत्वा
- प्र.12. समुचितानि पदापि चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत - 2
 (क) छात्राः पुस्तकानि.....विद्यालयं गच्छन्ति । (गृहीत्वा, रचयन्ति)
 (ख) मम् मनसि एका .....वर्तते । (जिज्ञासा, सहसा)
- प्र.13. अद्योलिखित पदानि आघृत्य वाक्यानि रचयत - 2
 (क) उपरि
 (ख) आदानम्
- प्र.14. अद्योलिखित पदानां संस्कृतरूपं (तत्समरूपं) लिखत - 2
 (क) कोख (ख) गोद
- प्र.15. 'क' सतस्ये विशेषण पदं दत्तम् 'ख' स्तम्भे च विशेष्यपदम् । तथोर्मेहनम् कुरुत - 4
 क. स्तम्भः ख. स्तम्भः
 स्वस्था गोष्ठी
 महत्वपूर्णा मनोदशा
 जघन्यम् पुत्री
 क्रीडन्ती कृत्यम्
- प्र.16. अद्योलिखितानां पदानां लिङ्ग, विभक्ति, वचनं च लिखत - 5
 क. धुलिम्
 ख. नाग्नि
 ग. अपरः
 घ. कन्यानाम्
- प्र.17. एक पदेन उतरं लिखत - 5
 क. व्याधस्य नाम किम् आसीत् ?
 ख. स्वकीयं साधनं किं भवति
 ग. कुत्र "डिजिटल इण्डिया" इत्थस्य चर्चा भवति ?
 छ. गजपरिमाणं कः चारमति ?
 ड. कीदृशं जलं पिबेत् ?

- प्र.18. अधोलिखितानि प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखित - 5
- क. सावित्री बाई फुले महोदयायाः पित्तोः नाम किमासीत् ?
- ख. अभिवादनशीलस्य कानि वर्धन्ते ?
- ग. भगिनीसष्टके कानि राज्यानि सन्ति ?
- घ. तडागाः कुत्र निर्मायन्ते स्म ?
- ङ. अहं. कुत्र सदा दृश्ये ?
- प्र.19. रेखांकित पदयाधृत्य प्रश्ननिर्माण कुरुत - 5
- क. चंचलः वृक्षम् उपगम्य अपृच्छत् ।
- ख. मानवाः वृक्षाणां छायायां विरमन्ति ।
- ग. व्याधः व्याघ्रं जालात् बहिः निरसारयत् ।
- घ. व्याघ्रः लोमशिकायै निखिलां कथां न्यवेदयत् ।
- ङ. व्याघ्रः नद्याः जलेन व्याधस्य पिपासामशमयत् ।
- प्र.20. मंजुषात पदं चित्वा वाक्यानि लिखत - 6
- छात्रः, छात्रा, गवाक्षे, श्यामपटे, घटिका यन्त्रम्, कुरुतः, भित्तौ, परीक्षायाः दुश्यते
- प्र.21. 'बिलस्य वाणी न कदापि में श्रुता' अथवा 'कण्टके नैव कण्टकम्' कथासारे हिन्दी भाषायां लिखत । 6
- प्र.22. अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायां भावार्थं लिखत- 6
- साहित्य सङ्गीत कला विहीनः, साक्षात्पशुः पुच्छविषाणहीनः ।
- तृणं न खादत्रपि जीवमानः, तद्भागधेमं परमं पशूनाम् ॥
- अथवा
- गुणा गुणेज्जु गुणा भवन्ति, ते निर्गुणं प्राप्य भवन्ति दोषाः ।
- सुस्वादुतोयाः प्रभवन्ति नद्यः, समुद्रभासाद्य भवन्त्यपेयाः ॥
- प्र.23. मंजूषायां लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखत - 6
- उपरि, प्रस्तरखण्डान्, जलार्थ, घटं, संतोषः, स्वल्पम् पिबति, तृषितं
- प्र.24. दिन द्वय स्यावकाशार्थम् प्रधानाध्यापकं प्रार्थनापतय संस्कृते लेखनीयम् । 6
- प्र.25. मंजूषायां लिखितानां शब्दानां सहायेन निबन्ध लेखनम् कुरुत 6
- विद्यालयम्
- (अस्माकम्: छात्र-छात्राश्च, अध्यापकाः, अष्टम् कक्षा, द्विशतं छात्रा)
- अथवा
- उद्यानम्
- (विद्यालयस्य समीपे, वृक्षाः, खगाः, पूष्पाणि, भ्रमणाम)

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा

सत्र - 2021-22

विषय - संस्कृत

कक्षा - 8

समय - 2 घंटे 30 मिनट

पूर्णांक - 80 अंक

निर्देश :-

1. प्रश्न पत्र में कुल 25 प्रश्न हैं।

2. सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं।

खण्ड - अ

अंक भार - 1

प्र.1. गुहा केन प्रतिध्वनिता ?

अ. सिंहेने

ब. शूंगालने

स. गजेन

द. मानवेन

1

प्र.2. प्राचीनकाले ज्ञानस्य आदान-प्रदानं की -शम आसीत् ?

अ. मौखिकम्

ब. लिखितम्

स. डिजिटलम्

द. सांकेतिकम्

1

प्र.3. निजनिकेतनम् कुत्र अस्ति ?

अ. गिरिशिखरे

ब. समुद्रतटे

स. नगरमध्ये

द. वनभागे

1

प्र.4. बदरी-गुल्मनां पृष्ठे निलीना का आसीत् ?

अ. नदी

ब. लोमशिका

स. शूंगाली

द. व्याघ्री

1

प्र.5. 'त्वया सन्मार्गः प्रदर्शितः भगिनी।' अत्र सर्वनामपदं किम् ?

अ. त्वया

ब. भगिनी

स. प्रदर्शितः

द. सन्मार्गः

1

प्र.6. '.....समस्ते संसारे निवासामि।' अत्र कर्तृपदं किम् ?

अ. अहम्

ब. आवाम्

स. वयम्

द. त्वम्

1

प्र.7. 'नमः एता-श्येभ्यः शिल्पिभ्यः' अत्र नमः भोगे रेखांकितेपदे का विभक्तिः प्रयुक्ता : ?

अ. तृतीया

ब. चतुर्थी

स. पंचमी

द. षष्ठी

1

- प्र.8. 'कौतुहलं मे खुल शान्तिं न गच्छति:' अत्यत्र अव्ययपदं किम्? 1
 अ. खलु ब. गच्छति
 स. शान्तिं द. मे
- प्र.9. तदभवपदानां कृते संस्कृतपदानि लिखत : 2
 अ. सात ब. आज
- प्र.10. संधिविच्छेदं कुरुत - 2
 अ. समुद्रमसाद्य ब. सर्वमेव
- प्र.11. उचितापदानि चित्वा रिक्त स्थानानि पूर्यत- 2
 (1) सिंह एकां महतीं.....दृष्टवान् । (गुहां-गृहम्)
 (2) .....अस्मिन् बिले सिंह, अस्ति । (नूनम-सदा)
- प्र.12. विभक्ति कारकं च लिखत । 2
 (1) रोचते (2) वृक्षात्
- प्र.13. अधोलिखितानां पदानां विपरीतार्थक पदानि लिखत- 2
 1. प्राचीनः 2. अधिकः
- प्र.14. संख्यावाची शब्दं संस्कृत भाषायां लिखत 2
 1. पचपन बालिका । 2. छः ऋतु
- प्र.15. विशेषण विशेष्य मेलनं कुरुत - 4
 विशेषण पदानि विशेष्य पदानि
 मौखिकम् उपकारः
 मनोगताः सामग्री
 टंकिता । भावाः
 महान् ज्ञानम्
- प्र.16. अधोलिखितेन पदेन लघु वाक्य निर्माणं कुरुत- 5
 1. नमः 2. विश्रामगृहम्
 3. परितः 4. आवश्यकता
- प्र.17. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एक पदेन लिखत- 5
 1. स्वकीयं साधनं किं भवति ?
 2. पथिके विषमाः प्रखराः ?
 3. सततं कीं करणीयम् ?

4. सः कीदृशः कविः मन्यते ?
5. निज निकेतनं कुत्र अस्ति ?
- प्र.18. रेखांकित पदानि अधिकृत्य प्रश्न निर्माणः कुरुत- 5
1. इयम् महाराष्ट्रस्य प्रथमा कन्या पाठशाला अस्ति ।
  2. एका शिक्षिका गृहात् पुस्तकानि आदाय चलति ।
  3. मार्गे तस्याः उपरि कश्चित् प्रस्तरखण्डान् क्षिपति ।
  4. परं सा स्वदृढनिश्चयात् न बिचलति ।
  5. सः स्त्रीशिक्षायाः प्रबलः समर्थकः आसीत् ।
- प्र.19. अपनी पाठ्य पुस्तक में से कोई दो श्लोक लिखिए जो इस प्रश्न पत्र में आए हों। 6
- प्र.20. 'गृहम् शून्यं सुतां बिना' अथवा 'संसारसागरस्य नायकाः' पाठसारं हिन्दी भाषा लिखत। 6
- प्र.21. मंजुषात पदानि चित्वा वाक्यानि लिखत- 6
(असावधानतया, वाहन चालनेन, यातायात नियमानाम्, चलदूरभाषयंत्रेण, तीव्र गत्या प्रवेश-निषेधमार्गे, दुर्घटना)
- प्र.22. अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायां भावार्थं लिखत- 6
सर्व परवशं दुःखं सर्वमात्मवशं सुखम् ।
एतद्विधात्समासेन लक्षणं सुखदुःखयोः ॥
अथवा
तयोर्नित्यं प्रियं कुर्यादाचार्यस्य च सर्वदा ।
तेएवेव त्रिषु तुष्टेषु तपः सर्व समाप्यते ॥
- प्र.23. तव पितुः स्थानान्तरणं जातः । स्थानान्तरणं पत्रम् प्राप्तुम् तव प्रधानाध्यापक । प्रार्थनापत्रं संस्कृते लेखनीयम् । 6
- प्र.24. निबंध लेखनम् कुरुत- 6
भारत देशः
अथवा
सड़क सुरक्षा
- प्र.25. मंजुषायामं लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखित- 6
(अलसा, बिजानि, रुचिः, कृषकः, पुत्राः, सुसुप्तः, मरणानन्तरे क्षेत्रान्)

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा

सत्र - 2021-22

विषय - संस्कृत

कक्षा - 8

समय - 2 घंटे 30 मिनट

पूर्णांक - 80 अंक

निर्देश :-

1. प्रश्न पत्र में कुल 25 प्रश्न हैं।
2. सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं।

खण्ड - अ

अंक भार - 1

प्र.1. मधुरसूक्तरसं के सृजन्ति ?

1

क. असन्तः	ख. सन्तः
ग. नृपाः	घ. भ्रमराः

प्र.2. गुहायां कस्य पदपद्धतिः प्रविष्टा -श्यते ?

1

क. सिंहस्य	ख. शूंगालस्य
ग. सर्पस्य	घ. शृंगालस्य

प्र.3. सन्दर्श्य इति पदे कः प्रत्ययः ?

1

क. क्त्वा	ख. ल्यप्
ग. तरप्	घ. तमप्

प्र.4. 'हिस्त्राः पशवः परितो धोराः' - इत्यत्र अत्ययपदं किम्

1

क. हिस्त्राः	ख. पशवः
ग. परितो	घ. धोराः

प्र.5. 'जनाः सर्वदा अस्मभ्यं कष्टं ददति' -अत्र रेखांकित पदे का विभक्तिः ?

1

क. द्वितीय	ख. पंचमी
ग. सप्तमी	घ. चतुर्थी

प्र.6. 'प्राचीनः' इति पदस्थ विलोमपदं किम् ?

1

क. सनातनः	ख. पुरा
ग. अधुना	घ. नूतनः

प्र.7. गृहे सर्वाधिका रम्या मनोरमा च का भवति ?

1

क. भ्राता	ख. पुत्रः
ग. माता	घ. भगिनी

- प्र.8. सावित्र्याः मातुः किन्नाम् आसीत् ? 1
 क. लक्ष्मीबाई ख. शारदा
 ग. सुजाता घ. कमला बाई
- प्र.9. संधि कुरुत- 2
 1. चिकित्सा+आलय 2. भोजनकाले+अपि
- प्र.10. अधोलिखितानां पदानां विपरीतार्थक पदानि लिखत- 2
 क. उदय ख. अन्धकार
- प्र.11. तद्भव शब्दानां कृते संस्कृत भाषायां लिखत- 2
 1. बहिन 2. तब तक
- प्र.12. संख्यावाची शब्दं संस्कृत भाषायां लिखत- 2
 क. पचास बालक ख. अठारह पुराण
- प्र.13. रिक्त स्थानानि पूरयत- 2
 1. शालिनी.....पितृगृहम् आगच्छति । (ग्रीष्मावकाशे, अवकाशे)
 2. भातृजायायाः.....समीचीनं नास्ति । (स्वास्थ्यं, व्यवहारम्)
- प्र.14. धातु प्रत्ययं च लिखत- 2
 क. व्यक्तुम् ख. नियंतुम्
- प्र.15. विशेष्य : विशेषणानाम् उचितं मेलनम् कुरुत- 4
 विशेष्य-पदानि विशेषण-पदानि
 अयम् संस्कृति
 संस्कृतिविशिष्टायाम् इतिहासे
 महत्वधायिनी प्रदेशः
 प्राचीने समवायः
 एकः भारतभूमौ
- प्र.16. वाक्य रचना अर्थभेदं स्पष्टीकुरुत- 5
 1. परितः, पुरतः 2. नगः, नागः
- प्र.17. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एक पदेन लिखत - 5
 1. कुत्र 'डिजिटल इंडिया' इत्यस्य चर्चा भवति ?
 2. केन सह मानवस्य आवश्यकता परिवर्तते ?

3. आपने वस्तुनां क्रयसमये केषाम् अनिवार्यता न भविष्यति ?
4. कस्मिन् उद्योगे वृक्षाः उपभुज्यन्ते ?
5. अद्य सर्वाणि कार्यणि केन साधितानि भवन्ति ?
- प्र.18. रेखांकित पदमाधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत- 5
1. वयं स्वदेशस्य राज्यानां विषये ज्ञातुमिच्छामि ?
2. सप्तभगिन्यः प्राचीनेइतिहासे प्रायः स्वाधीनाः एव दृष्टाः ।
3. प्रदेशेडस्मिन् हस्तशिल्पानां बाहुल्यं वर्तते ।
4. एतानि राज्यानि तु भ्रमणार्थं स्वर्गस-श्यानि ।
5. तव भगिनी स्म्यग्जानाति ।
- प्र.19. अपनी पाठ्य पुस्तक से कोई दो श्लोक लिखिए जो प्रश्न पत्र में नहीं आए हों। 5
- प्र.20. 'कण्टकेनैव कण्टकम्' अथवा गृहं शून्यं सुतां बिना कथासारं हिन्दी भाषायां लिखत- 6
- प्र.21. मंजुषात पदं चित्वा वाक्यानि लिखत- 6
(पर्यावरण, प्रदूषणम्, धूमंमुंचन्ति, वाहनानां, वायुमंडल, जीवनं, असंतुलनं)
- प्र.22. अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायां भावार्थं लिखत- 6
अभिवादनशीलस्य नित्यं वद्धोपसेविनः ।
चत्वारि तस्य वर्धन्ते आयुर्विद्या यशोबलम् ॥
अथवा
यं मातापतरौ क्लेशं सहेते सम्भवे नृणाम् ।
न तस्य निष्कृतिः शक्या कर्तुं वर्षशतैरपि ॥
- प्र.23. मंजूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया कथां पूरयित्वा लिखत- बुद्धिमान् शिष्य 6
(पंडित, विद्याभ्यासार्थम्, परीक्षार्थम्, शिष्य अत्रैव, सर्वव्यापी, नास्ति, समाधानम्)
- प्र.24. त्वं रुग्णोडस्मि । दिनद्वयस्यावकाशार्थम् प्रधानाध्यापकं प्रार्थनापत्रं, संस्कृते लेखनीयम् 16
- प्र.25. 'संस्कृत भाषायां महत्वम्' इति विषयं निबन्धलेखनं कुरुत । 6
अथवा
'सड़क सुरक्षा' विषये निबन्ध लेखनं कुरुत ।

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा

सत्र - 2021-22

विषय - संस्कृत

कक्षा - 8

समय - 2 घंटे 30 मिनट

पूर्णांक - 80 अंक

निर्देश :-

1. प्रश्न पत्र में कुल 25 प्रश्न हैं।
2. सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं।

खण्ड - अ

अंक भार - 1

- प्र.1. गिरिशिखरे ननु.....निकेतनम् ? रिक्त स्थानं पूर्यतः: 1
अ. विनैव ब. थानं
स. निज द. नग
- प्र.2. विद्याफलम् नश्यति- 1
अ. व्यसनिनः ब. सन्तः
स. लुब्धस्य द. आचार्यः
- प्र.3. बलं स्वकीयं.....साधनम् । रिक्त स्थानं पूर्यतः: 1
अ. भवति ब. पुरतो
स. सदैव द. अधैव
- प्र.4. कः शब्दः राजस्थानास्य केविचिद् भागेषु अध्यापि प्रचलितः 1
अ. गंगाधर ब. देवधरः
स. गजधरः द. जलधरः
- प्र.5. नमः शिवाय । रेखांकित पदे विभक्ति अस्ति ? 1
अ. तृतीया ब. चतुर्थी
स. द्वितीया द. पंचमी
- प्र.6. 'सृजन्ति' इति पदे कः लंकार । 1
अ. लट् ब. लङ्
स. लोट् द. लृट्
- प्र.7. पर्वतः इति पदस्य पर्यायपदं चित्वा लिखत- 1
अ. पाषाणः ब. प्रस्तरः
स. नगः द. पूरतः

- प्र.8. 'सुकुमारा' इति पदस्य विलोम पदं किम् ? 1
 अ. शालीना ब. कठोरा
 स. विनया द. सुविवेका
- प्र.9. संधिकुरुत- 2
 1. केन+अपि 2. मुर+अरि
- प्र.10. उपसर्ग चिनोतु- 2
 1. निर्वाहयति 2. परिभ्रमण
- प्र.11. सर्वनामयुक्तं पदं चिनोतु 2
 1. तद् अहम् अस्य आह्वानं करोमि ।
 2. यदि त्वं मां न आह्वयसि ।
- प्र.12. तदभव पदानां कृते संस्कृतपदानि लिखत- 2
 1. कंजूस 2. कड़वा
- प्र.13. संख्यावाची शब्दां संस्कृत भाषायां लिखत- 2
 1. बारह बालक 2. पच्चीस बंदर
- प्र.14. उचित पदानि चित्वा । रिक्त स्थानानि पूरयतः 2
 1. पुत्री अम्बिका पितु.....उपवसति (क्रोडे-सह)
 2. एकस्य.....आवश्यकता अस्ति । (पुत्रस्य-सहायकस्य)
- प्र.15. समानार्थकानि पदानि मेलत- 4
 जगति स्वभावः
 कुसिशात् नदी
 प्रकृति वज्रात
 तटिनी संसारे
- प्र.16. संस्कृतभाषायां वाक्य प्रयोगं कुरुत- 5
 अ. नित्यम ब. नमः
 स. तपः द. विद्या
- प्र.17. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एक पदेन लिखत- 5
 1. शालिनी कहा पितृगहम् आगच्छति
 2. कस्याः मनोदशाः स्वल्बा न प्रतीयते ?

3. मालायाः पुत्याः किन्नाम् आसीत्
 4. राकेशस्य पिता कदापि कयोः विभेदं न कृतवान् ?
 5. पितृदर्शगुणा का ?
- प्र.18. रेखांकितपदानि अधिकृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत- 5
 (1) अस्माकं निकेतनं गिरिशिखरे अस्ति ।
 (2) अस्माभिः यानं विनैव नगारोहा करणीयम् ।
 (3) स्वकीयं बलं साधनं भवति ।
 (4) सदैव पुरतः चरणं निधेहि ।
 (5) पश्चि विषमाः प्रखराः च पाषाणः सन्ति ।
- प्र.19. अपनी पाठ्य पुस्तक से कोई दो श्लोक लिखिए जो इस प्रश्न पत्र में नहीं आए । 5
- प्र.20. 'कण्टकेनैव कण्टकम्' अथवा 'डिजी भारतम्' पाठ सारं हिन्दी भाषायां लिखत- 6
- प्र.21. मंजूषातः पदं चित्वा वाक्यानि लिखत- 6
 (अनुशासनम् प्रकृतिरपि, स्रवेभ्यः, प्रियः उठिनहि पथं, किमपि कार्यं, महत्वम्)
- प्र.22. अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायां भावार्थं लिखत- 6
 साहित्यसंगीत कलाविहीनः साक्षात्पशुः पुच्छविषाणाहीनः ।
 तृणं न खादन्नपि जीवमानः तदभागधेयं परमं पशुनाम् ॥
 अथवा
 अभिवादनशीलस्य नित्यं वृद्धोपसेविनः ।
 चत्वारि तस्य वर्धन्ते आयुर्विद्या यशोबलम् ॥
- प्र.23. मंजूषायां प्रदत्त शब्दानां सहायतया कषा पूरयित्वा लिखत- 6
 (उपरि, प्रस्तरखण्डान्, जलार्थं, घटं, संतोषः, स्वल्पम्, पिबति, तृषितं)
- प्र.24. अत्यावश्यक कार्यार्थं अवकाशार्थं स्वकीय प्रधानाध्यापकं प्रार्थनापत्रं लिखत 6
- प्र.25. एकस्मिन् विषये निबंध लेखनं कुरुत- 6
 संस्कृत भाषायां महत्वम्
 अथवा
 मम् विद्यालयः

प्रारम्भिक शिक्षा पूर्णता प्रमाण-पत्र परीक्षा

सत्र - 2021-22

विषय - संस्कृत

कक्षा - 8

समय - 2 घंटे 30 मिनट

पूर्णांक - 80 अंक

निर्देश :-

1. प्रश्न पत्र में कुल 25 प्रश्न हैं।
2. सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं।

खण्ड - अ

अंक भार - 1

- प्र.1. कस्य वाणी कदापि ने त्रुटा ? 1
- अ. सिंहस्य ब. सर्पस्य
स. बिलस्य द. श्रृंगालस्य
- प्र.2. काल परिवर्तनेन सह कस्य आवश्यकताऽपि परिवर्तते ? 1
- अ. मानवस्य ब. वनारस्य
स. धनिकस्य द. कृषकस्य
- प्र.3. दौर्याग्यात जाने कः बुद्ध आसीत् ? 1
- अ. भल्लुक ब. कपोतः
स. व्याघ्र द. महिषः
- प्र.4. राकेशस्य पुत्रायः किन्नाम आसीत् 1
- अ. अम्बिका ब. अम्बालिका
स. अनामिका द. आकांक्षा
- प्र.5. गजधरः इति सुन्दरः शब्द अत्र अव्ययपदं किम् ? 1
- अ. इति ब. शब्दः
स. सुन्दरः द. गजधरः
- प्र.6. 'श्रावयतु' इति पदे कः लंकार ? 1
- अ. लट् ब. लङ्
स. लृट् द. लोट
- प्र.7. 'विपरीत तु....।' अत्र समुचित क्रियापदं किम् ? 1
- अ. वर्जयेत ब. वर्जयेयु
स. वर्जयम द. वर्जम

- प्र.8. 'पशुनाम्' इति पदे का विभक्ति? 1
 अ. तृतीया ब. पंचमी
 स. सप्तमी द. षष्ठी
- प्र.9. संधि कुरुत- 2
 (1) वंश + उद्योग (2) महा+उदय
- प्र.10. उपसर्ग चिनोतु 2
 (1) समागच्छत् (2) उपविशामः
- प्र.11. सर्वनाम युक्तं पदं चिनोतु 2
 त्वं विद्यालयं चल ।
 इदानीम अहं खादिस्यामि ।
- प्र.12. धातु प्रत्ययं च लिखत- 2
 (1) दुष्टुम् (2) दृष्टा
- प्र.13. अधोलिखित पदानां संस्कृत रूपं (तत्सम रूपं) लिखित- 2
 (1) भाई (2) दूध
- प्र.14. समुचित पदेन रिक्तस्थानानि पूरयत- 2
 (1) त्रिषु तुष्टेषु.....सर्व समाप्यते (जप-तप-कर्म)
 दृष्टिपूतम् न्यसेत.... । (हस्तम्-पादम्-मुखम्)
- प्र.15. विशेषण-विशेष्य पदानि मेलयत- 4
 विशेषण पदानि विशेष्य पदानि
 सुकुमारा जगत्
 सहजा संसार
 समम् भारत जनता
 समस्ते प्रकृतिः
- प्र.16. अधोलिखित पदानां लिंग, विभक्ति, वचनं च लिखित 5
 क. अपरः ख. कन्यायाम्
 ग. सहभागिताम् घ. नापितै
- प्र.17. प्रश्नानाम् उत्तराणि एक पदेन लिखत- 5
 क. अस्माकं देशे कति राज्यानि सन्ति ?
 ख. प्राचीनेतिहासे काः स्वाधीनाः आसन्?

- ग. केषां समवायः 'सप्तभगिन्य' इति कथ्यते ?
घ. अस्माकं देशे कति केंद्रं शासितप्रदेशाः सन्ति ?
ड. सप्तभगिनी-प्रदेशे कः उद्योगः सर्वप्रमुखः ?
- प्र.18. रेखांकित पदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत- 5
क. प्रसन्नतायाः विषयोडयम्।
ख. सर्वकारस्य घोषणा अस्ति।
ग. अहम् स्वपराधं आयासं करोषि।
घ. समयात् पूर्वम् आयामं करोषि।
ड. अम्बिका क्रोडे उपविषति
- प्र.19. अपनी पाठ्य पुस्तक से कोई भी दो श्लोक लिखिए, जो इस प्रश्न पत्र में नहीं आए हों। 5
- प्र.20. 'गृहं शून्यं सुतां विना' अथवा संसार सागरस्य नायकाः कथा सारं हिन्दी भाषायां लिखतः 6
- प्र.21. मंजूषात पदं चित्वा वाक्यानि लिखत- 6
(खगां, विकसन्ति, उदेति, कमलानि, सूर्य, बूलः, कूजन्ति, क्रीडन्ति)
- प्र.22. अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी भाषायां भावार्थं लिखत- 6
विहाय पौरुषं यो हि तैवमेवावलम्बे।
प्रासादसिंहवत् तस्य मूर्ध्नि तिष्ठति वायसाः ?
अथवा
चिन्तनिया हि विपदाम् आदः देव प्रतिक्रियाः।
न कूपखननं युक्तं प्रदीप्ते वहिना गृहे ॥
- प्र.23. मंजूषायां लिखितानां शब्दानां सहाय्येन कथां लिखत-आम्लम् द्राक्षाफलम् 6
(उत्पुलुल्य, भ्रमन्ती, अम्लानि, द्राक्षालताम्, प्रत्यागच्छत्, लतायाम्, वने, सफला)
- प्र.24. तव जेष्ठ भगिन्याः विवाहः अस्ति। दिनत्रयस्य अवकाशार्थम् तव प्रधानाध्यापकम् 6
प्रार्थनातम् संस्कृते लेखनीयम्।
- प्र.25. एकस्मिन् विषये निबन्ध लेखनं कुरुतः 6
भारत देशः
अथवा
मम् विद्यालयः